

hasta haklari

Gönderen : tatlicadi - 14/02/2008 17:33

HASTA HAKLARI YÖNETMELÝĐÝ

Resmi Gazete

01.08.1998 Cumartesi

Sayý: 23420

Sa lk Bakanlý ýndan:

BÝRÝNCÝ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanýmlar ve Ýlkeler

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmelik; temel insan haklarýnýn sa lk hizmetleri sahasýndaki yansýmasý olan ve bařta Türkiye Cumhuriyeti Anayasasý nda, di er mevzuatta ve milletlerarasý hukuki metinlerde kabul edilen "hasta haklarý"ný somut olarak göstermek ve sa lk hizmeti verilen bütün kurum ve kuruluşlarda ve sa lk kurum ve kuruluşlarý dýbýnda sa lk hizmeti verilen hallerde, insan haysiyetine yakýpýr þekilde herkesin "hasta haklarý"ndan faydalanabilmesine, hak ihlallerinden korunabilmesine ve gerekti inde hukuki korunma yollarýný fiilen kullanabilmesine dair usl ve esaslarý düzenlemek amacý ile hazýrlanmýřtır.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik; sa lk hizmeti verilen resmi ve özel bütün kurum ve kuruluşlarý, bu kurum ve kuruluşlarda veya bunlarý dýbýnda hizmete katýlan her kademedeki ve unvandaki ilgilileri ve hizmetten faydalanma hakkýný haiz olan bütün fertleri kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik; 3359 sayýlý Sa lk Hizmetleri Temel Kanunu nun 9 uncu maddesinin (c) bendine ve 181 sayýlý Sa lk Bakanlý ý nýn Teþkilat ve Görevleri Hakkýnda Kanun Hükmünde Kararname nin 43 üncü maddesine dayanýlarak hazýrlanmýřtır.

Tanýmlar

Madde 4- Bu Yönetmelik te geçen deyimlerden;

- Bakanlýk: Sa lk Bakanlý ý ný,
- Hasta: Sa lk hizmetlerinden faydalanma ihtiyacý bulunan kimseyi,
- Personel: Hizmetin, resmi veya özel sa lk kurumlarýnda ve kuruluşlarýnda veya serbest olarak sunulmasýna bakýlmaksýzýn, lk hizmetinin verilmesine iþtirak eden bütün sa lk meslekleri mensuplarýný ve sa lk meslekleri mensubu olmasa bile sa lk hizmetinin verilmesine sorumlu olarak iþtirak eden kimseleri,
- Sa lk kurum ve kuruluşu: Milli Savunma Bakanlý ý na ait olanlar hariç olmak üzere, sa lk hizmeti verilen resmi veya özel bütün kurum ve kuruluşlar ile tababet icra edilen bütün yerleri,
- Hasta haklarý: Sa lk hizmetlerinden faydalanma ihtiyacý bulunan fertlerin, sýrf insan olmalarý sebebiyle sahip bulduklarý ve T.C. Anayasasý, milletlerarasý andlařmalar, kanunlar ve di er mevzuat ile teminat altýna alýnmýř bulunan haklarýný, ifade eden Ýlkeler

Madde 5- Sa lk hizmetlerinin sunulmasýnda ařa ýdaki ilkelere uyulmasý þarttır:

- Bedeni, ruhi ve sosyal yönden tam bir iyilik hali içinde yařama hakkýnýn, en temel insan hakký oldu u, hizmetin her safhasýnda daima gözönünde bulundurulur.
- Herkesin yařama, maddi ve manevi varlý ýný koruma ve geliþtirme hakkýný haiz oldu u ve hiçbir merci veya kimsenin bu hakla ortadan kaldýrmak yetkisinin olmadý ý bilinerek, hastaya insanca muamelede bulunulur.
- Sa lk hizmetinin verilmesinde, hastalarýn, ýrk, dil, din ve mezhep, cinsiyet, siyasi düþünce, felsefi inanç ve ekonomik ve sosyal durumlarý ile sair farklılýklarý dikkate alýnamaz. Sa lk hizmetleri, herkesin kolayca ulařabilecek i þekilde planlanýp düzenlenir.
- Týbbi zorunluluklar ve kanunlarda yazýlý haller dýbýnda, rýzasý olmaksýzýn kþinin vücut bütünlü üne ve di er kþilik haklarýna dokunulamaz.
- Kiþi, rýzasý ve Bakanlý ýn izni olmaksýzýn týbbi arařtırmalara tabi tutulamaz.
- Kanun ile müsaade edilen haller ile týbbi zorunluluklar dýbýnda, hastanın özel hayatýnýn ve aile hayatýnýn gizlili ine dokunulamaz.

ÝKÝNCÝ BÖLÜM

Sa lk Hizmetlerinden Faydalanma Hakký

Adalet ve Hakkaniyete Uygun Olarak Faydalanma

Madde 6- Hasta, adalet ve hakkaniyet ilkeleri çerçevesinde sa lklý yařamanýn teþvik edilmesine yönelik faaliyetler ve koruyucu sa lk hizmetleri de dahil olmak üzere, sa lk hizmetlerinden ihtiyaçlarýna uygun olarak faydalanma hakkýna sahiptir. Bu hak, sa lk hizmeti veren bütün kurum ve kuruluşlar ile sa lk hizmetinde görev alan personelin adalet ve hakkaniyet ilkelerine uygun hizmet verme yükümlülüklerini de iþerir.

Bilgi Ýsteme

Madde 7- Hasta, sa lk hizmetlerinden nasýl faydalanabilece i konusunda bilgi isteyebilir. Bu hak, hangi sa lk kuruluşundan hangi þartlara göre faydalanýlabilece ini, sa lk kurum ve kuruluşlarý tarafýndan verilen her türlü hizmet ve imkanýn neler oldu u ve müracaat edilen kuruluşta verilen sa lk hizmetlerinden faydalanma usulüne ö renme haklarýný da kapsar.

Bütün sa lk kurum ve kuruluşlarý, hastayá birinci fýkra uyarýnca bilgilendirmek için yeterli teknik donanýmý haiz birimi oluřturma birimde, hastaya kesin ve yeterli bilgi verebilecek nitelik ve ehliyete sahip personeli daimi olarak istihdam etmek ve hastanın ihtiyacý olan birimlere kolayca ulařabilmesini temin etmek üzere, kuruluşun uygun yerlerinde bilgilendirici tabela, broþur ve iþaretler buldurmak gibi tedbirleri almak zorundadırlar.

Sa lk Kuruluşunu Seçme ve De iþtirme

Madde 8- Hasta; tabi oldu u mevzuatýn öngördü ü usl ve þartlara uyulmak kaydý ile, sa lk kurum ve kuruluşunu seçme ve seçti kuruluşunda verilen sa lk hizmetinden faydalanma hakkýna sahiptir. Mevzuat ile belirlenmiþ sevk sistemine uygun olmak þartý ile hasta sa lk kuruluşunu de iþtirebilir. Ancak, kuruluşu de iþtirmenin hayati tehlikeye yolaçýp açmayaca ý ve hastalý ýnýn daha

ýrlapýp a ýrlapmayaca ý hususlarýnda hastanýn tabip tarafýndan aydýnlatýlmasý ve hayati tehlike bakýmýndan sa lýk kurulupun iptirilmesinde týbben sakýnca görülmemesi esastýr.

Acil vak alar dýpýnda, herhangi bir sosyal güvenlik kurulupuna ba lý olup da mevzuatýn öngördü ü sevk zincirine uymayanlar ara ücret farkýný kendileri karpýlar.

Hastanýn sa lýk kurulupunda kalmasýnda týbben fayda bulunmayan veya bir baþka sa lýk kurulupuna nakli gerekli olan hallerde, durum hastaya veya 15 inci maddenin ikinci fýkrasýnda belirtilen kiþilere aýýklanýr. Nakilden önce, gereken bilgiler nakil talebinde bulunulan veya týbben uygun görülen sa lýk kurulupuna, sevkeden kurulup veya mevzuatla belirlenen yetkililerce verilir. Her iki durumda da hizmetin aksamadan ve kesintisiz olarak verilmesi esastýr.

Personeli Tanýma, Seçme ve De iptirme

Madde 9- Hastaya talebi halinde, kendisine sa lýk hizmeti verecek veya vermekte olan tabiplerin ve di er personelin kimlikleri, görev ve unvanlarý hakkýnda bilgi verilir.

Mevzuat ile belirlenmiþ usüllere uyulmak þartý ile hastanýn, kendisine sa lýk hizmeti verecek olan personeli serbestçe seçme, tedavisi ile ilgilenen tabibi de iptirme ve baþka tabiplerin konsültasyonunu istemek hakký vardýr. Personeli seçme, tabibi de iptirme ve konsültasyon isteme haklarý kullanýldý ýnda, mevzuat ile belirlenen ücret farký, bu haklarý kullanan hasta tarafýndan karpýlanýr.

Öncelik Sýrasýnýn Belirlenmesini Ýsteme

Madde 10- Sa lýk kurulupunun hizmet verme imkanlarýnýn yetersiz veya sýnýrlý olmasý sebebiyle sa lýk hizmeti talebi zamanýn karpýlanamayan hallerde, hastanýn, öncelik hakkýnýn týbbi kriterlere dayalý ve objektif olarak belirlenmesini istemek hakký vardýr. Acil ve adli vak alar ile yaþlýlar ve özürölüler hakkýnda öncelik sýrasýnýn belirlenmesinde ilgili mevzuat hükümleri uygulanýr.

Týbbi Gereklere Uygun Tepþhis, Tedavi ve Bakým

Madde 11- Hasta, modern týbbi bilgi ve teknolojinin gereklerine uygun olarak tepþisinin konulmasýný, tedavisinin yapýlmasýný ve bakýmýný istemek hakkýna sahiptir.

Tababetin ilkelerine ve tababet ile ilgili mevzuat hükümlerine aykýrý veya aldatýcý mahiyette tepþis ve tedavi yapýlamaz.

Týbbi Gereklilikler Dýpýnda Müdahale Yasa ý

Madde 12- Tepþhis, tedavi veya korunma maksadý olmaksýzýn, ölüme veya hayati tehlikeye yolaçabilecek veya vücut bütünlü ün edebilecek veya akli veya bedeni mukavemeti azaltabilecek hiçbir þey yapýlamaz ve talep de edilemez.

Ötenazi Yasa ý

Madde 13- Ötenazi yasaktýr.

Týbbi gereklerden bahisle veya her ne suretle olursa olsun, hayat hakkýndan vazgeçilemez. Kendisinin veya bir baþkasýnýn talebi olsa dahil, kimsenin hayatýna son verilemez.

Týbbi Özen Gösterilmesi

Madde 14- Personel, hastanýn durumunun gerektirdi i týbbi özeni gösterir.

Hastanýn hayatýný kurtarmak veya sa lý ýný korumak mümkün olmadý ý takdirde dahi, ýstýrabýný azaltmaya veya dindirmeye zorunludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sa lýk Durumu Ýle Ýlgili Bilgi Alma Hakký

Genel Olarak Bilgi Ýsteme

Madde 15- Hasta; sa lýk durumunu, kendisine uygulanacak týbbi iþlemleri, bunlarýn faydalarý ve muhtemel sakýncalarý, alternatif týbbi müdahale usülleri, tedavinin kabul edilmemesi halinde ortaya çýkabilecek muhtemel sonuçlarý ve hastalý ýn seyri neticeleri konusunda sözlü veya yazýlý olarak bilgi istemek hakkýna sahiptir.

Sa lýk durumu ile ilgili gereken bilgiyi, bizzat hasta veya hastanýn küçük, temyiz kudretinden yoksun veya kýsýtlý olmasý halinde velisi veya vasisi isteyebilir. Hasta, sa lýk durumu hakkýnda bilgi almak üzere bir baþkasýna da yetki verebilir. Gerek görülen hallerde yetkinin belgelendirilmesi istenilebilir.

Hasta, tedavisi ile ilgilenen tabip dýpýnda bir baþka tabipten de sa lýk durumu hakkýnda bilgi alabilir.

Kayıtlarý Ýnceleme

Madde 16- Hasta, sa lýk durumu ile ilgili bilgiler bulunan dosyayý ve kayýtlarý, do rudan veya vekili veya kanuni temsilcisi vasýtasý ile inceleyebilir ve bir suretini alabilir. Bu kayýtlar, sadece hastanýn tedavisi ile do rudan ilgili olanlar tarafýndan görülebilir.

Kayıtlarýn Düzeltilmesini Ýsteme

Madde 17- Hasta; sa lýk kurum ve kuruluplarý nezdinde bulunan kayýtlarýnda eksik, belirsiz ve hatalý týbbi ve þahsi bilgilerin tamamlanmasýný, aýýklanmasýný, düzeltilmesini ve nihai sa lýk durumu ve þahsi durumuna uygun hal e getirilmesini isteyebilir. Bu hak, hastanýn sa lýk durumu ile ilgili raporlara itiraz ve ayný veya baþka kurum ve kuruluplarda sa lýk durumu hakkýnda yeni rapor düzenlenmesini isteme haklarýný da kapsar.

Bilgi Vermenin Usulü

Madde 18- Bilgi, gerekti inde tercüman kullanýlarak, hastanýn anlayabilece i þekilde, týbbi terimler mümkün oldu unca kullanýlmadan, tereddüt ve þüpheye yer verilmeden ve hastanýn ruhi durumuna uygun ve nazik bir ifade ile verilir.

Bilgi Verilmesi Caiz Olmayan ve Tedbir Alýnmasý Gereken haller

Madde 19- Hastanýn manevi yapýsý üzerinde fena tesir yapmak suretiyle hastalý ýn artmasý ihtimalinin bulunmasý ve hastalý ýn seyrinin ve sonucunun vahim görülmeleri hallerinde, tepþisin saklanması caizdir. Hastaya veya yakýnlarýna, hastanýn sa lýk durumu hakkýnda bilgi verilip verilmemesi, yukarýdaki fýkrada belirtilen þartlar çerçevesinde tabibinin takdirine ba lýdýr. Tedavisi olmayan bir tepþis, ancak bir tabip tarafýndan ve tam bir ihtiyat içinde hastaya hissettirilebilir veya bildirilebilir. Hastanýn aksi yönde bir talebinin bulunmamasý veya aýýklanaca ý þahsýn önceden belirlenmemesi halinde, böyle bir tepþis aile bildirilir.

Bilgi Verilmesini Yasaklama

Madde 20- Ýgili mevzuat hükümlerine ve hastal ýn mahiyetine göre yetkili mercilerce alınacak tedbirlerin gerektirdi i haller dby hasta, sa lk durumu hakkında kendisine veya ailesine veya yaknlarna bilgi verilmemesini isteyebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hasta Haklarnn Korunması

Mahremiyete Saygı Gösterilmesi

Madde 21- Hastanın, mahremiyetine saygı gösterilmesi esastır. Hasta mahremiyetinin korunmasn ayka talep de edebilir. Htrl tıbbi müdahale, hastanın mahremiyetine saygı gösterilmek suretiyle icra edilir.

Mahremiyete saygı gösterilmesi ve bunu istemek hakkı;

- Hastanın, sa lk durumu ile ilgili tıbbi de erlendirmelerin gizlilik içerisinde yürütülmesini,
- Muayenenin, tphisin, tedavinin ve hasta ile do rudan temas gerektiren di er işlemlerin makl bir gizlilik ortamında gerçekleştirilmesini,
- Tbben sakınca olmayan hallerde yanında bir yaknnn bulunmasına izin verilmesini,
- Tedavisi ile do rudan ilgili olmayan kimselerin, tıbbi müdahale sırasında bulunmamasn,
- Hastal ýn mahiyeti gerektirmedikçe hastanın bahsi ve ailevi hayatına müdahale edilmemesini,
- Sa lk harcamalarnn kayna ýnn gizli tutulmasn, kapsar.

Ölüm olay, mahremiyetin bozulması hakkn vermez

E itim verilen sa lk kurum ve kurulularnda, hastanın tedavisi ile do rudan ilgili olmayanların tıbbi müdahale sırasında bulunması gerekli ise; önceden veya tedavi sırasında bunun için hastanın ayrıca rzas alınır.

Rıza Olmakszn Tıbbi Ameliyeye Tabi Tutulmama

Madde 22- Kanunda gösterilen istisnalar hariç olmak üzere, kimse, rzas olmaksızın ve verdi i rzaya uygun olmayan bir þekilde tıbbi ameliyeye tabi tutulamaz.

Bir suç iledi i veya buna iştirak etti i bphesi altında bulunan kiþinin iledi i suçun muhtemel delillerinin, kendisinin veya ma durun vücudunda oldu u dbnlen hallerde; bu delillerin ortaya ykarlmas için san ýn veya ma durun tıbbi ameliyeye tabi tutulması hakimnin kararına ba ldr.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde bu ameliye, cumhuriyet savcsnn talebi üzerine yapılabilir.

Bilgilerin Gizli Tutulması

Madde 23- Sa lk hizmetinin verilmesi sebebiyle edinilen bilgiler, kanun ile müsaade edilen haller dbnda, hiçbir þekilde ayklanamaz.

Kiþinin rzasna dayansa bile, kiþilik haklarından bütünüyle vazgeçilmesi, bu hakların baþkalarna devri veya apry þekilde sn neticesini do uran hallerde bilginin ayklanmas, bunlar ayklayann hukuki sorumlulu unu kaldırmaz.

Hukuki ve ahlaki yönden geçerli ve haklı bir sebebe dayanmakszn hastaya zarar verme ihtimali bulunan bilginin ifþa edilmesi, personelin ve di er kimselerin hukuki ve cezai sorumlulu unu da gerektirir.

Araştırma ve e itim amacı ile yapılan faaliyetlerde de hastanın kimlik bilgileri, rzas olmaksızın ayklanamaz.

BEPNC BÖLÜM

Tıbbi Müdahalede Hastanın Rzas

Hastanın Rzas ve Ýzin

Madde 24- Tıbbi müdahalelerde hastanın rzas gerekir. Hasta küçük veya mahcur ise velisinden veya vasisinden izin alınır.

Hastanın, velisinin veya vasisinin olmadı ý veya hazır bulunamadı ý veya hastanın ifade gücünün olmadı ý hallerde, bu part a Kanuni temsilci tarafından muvafakat verilmeyen hallerde, müdahalede bulunmak tbben gerekli ise, velayet ve vesayet altındaki hastaya tıbbi müdahalede bulunulabilmesi; Türk Medeni Kanunu nun 272 nci ve 431 inci maddeleri uyarınca mahkeme kararına ba ldr.

Kanuni temsilciden veya mahkemedен izin alınması zaman gerektirecek ve hastaya derhal müdahale edilmedi i takdirde hayat veya hayati organlarından birisi tehdit altına girecek ise, izin part aranmaz.

nc fıkrada belirtilen ve hayat veya hayati organlardan birisini tehdit eden acil haller haricinde, rzann her zaman geri alınması mümkündür.

Rzann geri alınması, hastanın tedaviyi reddetmesi anlamına gelir.

Rzann müdahale baþladktan sonra geri alınması, ancak tıbbi yönden sakınca bulunmaması partna ba ldr.

Tedaviyi Reddetme ve Durdurma

Madde 25- Kanunen zorunlu olan haller dbnda ve do abilecek olumsuz sonuçların sorumlulu u hastaya ait olmak üzere; hasta kendisine uygulanması planlanan veya uygulanmakta olan tedaviyi reddetmek veya durdurulmasn istemek hakkına sahiptir. Bu halde, tedavinin uygulanmamasndan do acak sonuçların hastaya veya kanuni temsilcilerine veyahut yaknlarna anlatlmas ve bunu gösteren yazly belge alınması gerekir.

Bu hakkın kullanılması, hastanın sa lk kurulupuna tekrar mracaatinde hasta aleyhine kullanılamaz.

K n veya Mahcurun Tıbbi Müdahaleye Ýptiraki

Madde 26- Kanuni temsilcinin muvafakatinin gerekti i ve yeterli oldu u hallerde dahi, mümkün oldu u ölçüde küçük veya mahcur olan hastanın dinlenmesi suretiyle tıbbi müdahaleye iptiraki sa lanr.

Albymp Olmayan Tedavi Usullerinin Uygulanması

Madde 27- Klinik veya laboratuvar muayeneleri sonucunda bilinen klasik tedavi metodlarının hastaya fayda vermeyece inin sabit olması ve daha evvel deney hayvanları üzerinde kafi derecede tecrübe edilmek suretiyle faydalı tesirlerinin anlaşılmaması ve hastanın rızasının bulunması şartları birlikte mevcut oldu unda, bilinen klasik tedavi metodları yerine başka bir tedavi usulü uygulanabilir. Ayrıca, bilinen klasik tedavi metodu dııındaki bir metodun uygulanabilmesi için, hastaya faydalı olacağı ve bu tedavinin bilinen klasik tedavi usullerinden daha elverişsiz sonuç vermeyece inin muhtemel olması da şarttır. Evvelce tecrübe edilmemiş bir tıbbi tedavi ve müdahale usulü, ancak zarar vermeyece inin ve hastayı kurtaracağı mutlak olarak öngörülmesi halinde yapılabilir.

Altıncı Bölüm de yeralan hükümler saklıdır.

Rızanın Bekli ve Geçerlili i

Madde 28- Mevzuatın öngördü ü istisnalar dııında, rıza herhangi bir bekle ba lı de ildir.

Hukuka ve ahlaka aykırı olarak alınan rıza hükümsüzdür ve bu şekilde alınan rızaya dayanılarak müdahalede bulunulamaz.

Organ ve Doku Alınmasında Rıza

Madde 29- 18 yaşından küçük ve mümeyiz olmayanlardan organ ve doku alınmaz. Bu şartları tamam olanlardan tephis, tedavi ve bilimsel amaçlar ile organ veya doku alınması, 2238 sayılı Organ ve Doku Alınması, Saklanması ve NakliHakkında Kanun un 6 ncı maddesinde öngörülen yazılı bekl şartına tabidir. Ölüden organ ve doku alınma şartı ve cesetlerin bilimsel araştırma muhafazası hususunda 2238 sayılı Kanun un 14 üncü maddesi hükümleri saklıdır.

Aile Planlanması Hizmetleri ve Gebeli in Sona Erdirilmesi

Madde 30- İlgilinin rızası mevcut olsun veya olmasın, Bakanlık tarafından tespit edilmiş olanlar dııındaki ilaç ve araçlar aile planlaması hizmetlerinde kullanılmaz.

Gebeli in sona erdirilmesi, 2827 sayılı Nüfus Planlaması Hakkında Kanun ile öngörülen şartlara tabidir.

Sterilizasyon ve gebeli in sona erdirilmesi hallerinde, hastanın rızası ile evli ise eının de rızası gereklidir.

Rızanın Kapsamı

Madde 31- Rıza alınırken hastanın veya kanuni temsilcisinin tıbbi müdahalenin konusu ve sonuçları hakkında bilgilendirilip aydınlatılması esastır.

Hastanın, uygulanacak tıbbi müdahale için verdiği rıza, bu müdahalenin gerektirdi i sair tıbbi işlemleri de kapsar. Ancak, tıbbi işlemlerin uygulanmasında, bu Yönetmelik te ve di er mevzuatta belirlenen hakların ihlal edilmemesi için azami ihtimam gösterilir.

ALTINCI BÖLÜM

Tıbbi Araştırmalar

Tıbbi Araştırmalarda Rıza

Madde 32- Hiç kimse; Bakanlık ın izni ve kendi rızası bulunmaksızın, tecrübe, araştırma veya eğitim amaçlı hiçbir tıbbi müdahale konusu yapılamaz. Tıbbi araştırmalardan beklenen tıbbi fayda ve toplum menfaati, üzerinde araştırma yapılmasına rıza gösteren gönüllünün hayatından ve vücut bütünlü ünün korunmasından üstün tutulamaz.

Tıbbi araştırmalar, sadece, mevzuata göre araştırmada bulunmayan yetkili ve yeterli tıbbi bilgi ve tecrübeyi haiz olan personel tarafından, mevzuat ile belirlenmiş bulunan yerlerde yürütülür.

Gönüllünün tıbbi araştırmaya rıza göstermiş olması, bu araştırmada görev alan personelin sorumlulu unu ortadan kaldırmaz.

Gönüllünün Korunması ve Bilgilendirilmesi

Madde 33- Araştırmalarda, gönüllünün sa lı ına ve di er kişilik haklarına zarar verilmemesi için gereken bütün tedbirler alınır. Araştırmaya gönüllüye verece i muhtemel zararlar önceden tespit edilemedi i takdirde; gönüllü, rızası bulursa dahi, araştırma konusu yapılamaz.

Gönüllü; araştırmanın maksadı, usulü, muhtemel faydaları ve zararları ve araştırmaya iştirak etmekten vazgeçebilece i ve araştırmaya her safhasında baılangıçta verdiği rızayı geri alabilece i hususlarında, önceden yeterince bilgilendirilir.

Rıza Alınmasının Usulü ve Bekli

Madde 34- Tıbbi araştırma hakkında yeterince bilgilendirilmiş olan gönüllünün rızasının maddi veya manevi hiçbir baskı altında olmaması, tamamen serbest iradesine dayanılarak alınmasına azami ihtimam gösterilir.

Tıbbi araştırmalarda rıza yazılı bekl şartına tabidir.

Küçüklerin ve Mümeyiz Olmayanların Durumu

Madde 35- Reşit ve mümeyiz olmayanlara, kendilerine faydası olmadan, sırf tıbbi araştırma amacı güden tıbbi müdahaleler ile ilgili işlemler surette tatbik edilemez. Faydaları bulunması şartı ile reşit ve mümeyiz olmayanlar üzerinde tıbbi araştırma yapılması, velilerin veya vasilerinin rızasına ba lıdır. Kanuni temsilci tarafından muvafakat verilmeyen hallerde, 24 üncü maddenin ikinci fıkrası hükümleri uygulanır.

İlaç ve Terkiplerin Araştırma Amacıyla Kullanımı

Madde 36- Özel mevzuatına göre izin veya ruhsat alınmış olsa dahi, sırf tıbbi araştırma amacı ile hasta üzerinde kendi rızasıyla ilaç ve terkiplerin kullanılması, Bakanlık ın izni bulunmaksızın hiçbir ilaç ve terkip kullanılmaz.

İlaç ve terkiplerin tıbbi araştırmada kullanımı, 29/11/1993 tarihli ve 21480 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan İlaç Araştırma Hakkında Yönetmelik hükümlerine tabidir.

YEDÝNCÝ BÖLÜM

Di er Haklar

Güvenli in Sa lanması

Madde 37- Herkesin, sa lýk kurum ve kuruluşlarında güvenlik içinde olmayý bekleme ve bunu istemek hakları vardır.

Bütün sa lýk kurum ve kuruluşları, hastaların ve ziyaretçi ve refakatçi gibi yakınlarının can ve mal güvenliklerinin korunması ve lanması için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Tutuklu ve hükümlerin sa lýk kurum ve kuruluşlarında muhafazaları ile ilgili özel mevzuat hükümleri saklıdır.

Dini Vecibeleri Yerine Getirebilme ve Dini Hizmetlerden Faydalanma

Madde 38- Sa lýk kurum ve kuruluşlarının imkanları ölçüsünde hastalara dini vecibelerini serbestçe yerine getirebilmeleri için gereken tedbirler alınır.

Kurum hizmetlerinde aksamalara sebebiyet verilmemek, bapkalarının rahatsız etmemek ve personelce düzenlenip yürütülen tıbbi tedaviye hiç bir şekilde müdahalede bulunulmamak partý ile hastalara dini telkinde bulunmak ve onların manevi yönden desteklemek üzere talepleri halinde, dini inançlarına uygun olan din görevlisi davet edilir. Bunun için, sa lýk kurum ve kuruluşlarında uygun zaman ve mekan belirlenir.

Ýfadeye muktedir olmayıp da dini inancı bilinen ve kimsesiz olan agoni halindeki hastalar için de, talep partý aranmaksızın, dini inançlarına uygun olan din görevlisi çağırılır.

Bu hakların nasıl ve ne zaman kullanılacağı ve bu konuda alınacak tedbirler, sa lýk kuruluşunun çalıştırma usul ve esaslarının göre mevzuatta ayrıca düzenlenir.

Ýnsani De erlere Saygý Gösterilmesi ve Ziyaret

Madde 39- Hasta, kipilik de erlerine uygun bir şekilde ve ortamda sa lýk hizmetlerinden faydalanma hakkına sahiptir.

Sa lýk hizmetlerinde görev alan bütün personel; hastalara, yakınlarına ve ziyaretçilere güler yüzlü, nazik, befkatli ve sa lýk hizmetleri ile ilgili mevzuat ve bu Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde davranmak zorundadır.

Sa lýk hizmetlerinin her safhasında, hastalara, onların bedeni ve ruhi durumları dikkate alınarak, hangi iplemin neden ve nasıl yapılması gerektiği, yapılacak ve bekletilmeleri söz konusu ise, bekletilmenin sebepleri hususunda gerekli ve yeterli bilgi verilir.

Sa lýk kurum ve kuruluşlarında, insan haysiyetine yakýpýr gereken her türlü hijyenik partların sa lanması, gürültünün ve rahatsız edici bütün etkenlerin bertaraf edilmesi esastır. Gerekti inde, bu hususlar hasta tarafından talep konusu yapılabilir.

Hasta ziyaretçilerinin kabul edilmesi, kurum veya kuruluşca belirlenen usul ve esaslara uygun olarak ve hastaların huzur ve sükunlarını bozacak fiil ve tutumlara sebebiyet vermeyecek şekilde gerçekleştirilir ve bu konuda gereken tedbirler alınır.

Refakatçi Bulundurma

Madde 40- Muayene ve tedavi sırasında hastaya yardımcı olmak üzere; mevzuatın ve kurum imkanlarının elverdiği ölçüde ve hastanın sa lýk durumunun gerektirdi i ölçüde, tedaviden sorumlu olan tabibin uygun görmesine ba lý olarak, refakatçi bulundurulması istenebilir.

Bu hakkın nasıl ve ne zaman kullanılacağı ve bu konuda alınacak tedbirler, sa lýk kurum ve kuruluşunun çalıştırma usul ve esaslarının göre gösteren mevzuata ayrıca düzenlenir.

Hizmetin Sa lýk Kurum ve Kuruluşu Dýbýnda Verilmesi

Madde 41- Hastalar, apa ýdaki hallerde sa lýk hizmetlerinden buldukları yerlerde de faydalanabilirler:

- Koruyucu sa lýk hizmetlerinin verilmesinde,
- Tıbbi sebeplerden dolayı sa lýk kuruluşuna bizzat gidilemeyen veya götürülemeyen hallerde,
- Tabii afetler gibi ola anüstü hallerde.

Hizmetin sa lýk kuruluşu dýbýnda verilmesi ile ilgili usul ve esaslar,

Bakanlık tarafından ayrıca düzenlenir.

SEKÝZÝNCÝ BÖLÜM

Sorumluluk ve Hukuki Korunma Yollarý

Müracaat, Pikayet ve Dava Hakký

Madde 42- Hastanın ve hasta ile ilgili bulunanların, hasta haklarının ihlali halinde, mevzuat çerçevesinde her türlü müracaat, pikayet ve dava hakları vardır.

Sa lýk Kurum ve Kuruluşlarının Sorumlulu u

Madde 43- Hasta haklarının ihlali halinde, personeli istihdam eden kurum ve kuruluş aleyhine maddi veya manevi veyahut hem maddi ve hem de manevi tazminat davası açılabilir.

Ancak, aleyhine dava açılacak merciin kamu kurum ve kuruluşu olması halinde;

a) 2577 sayılı Ýdari Yargýlama Usulü Kanunu nun 12 nci maddesine göre; hakkın bir idari iplem dolayısıyla ihlal edilmesi halinde, do rudan do ruya tam yargý davası veya iptal ve tam yargý davalarının birlikte açabilecekleri gibi ilk önce iptal davası açarak bu davanın karara ba lanması üzerine dava açma süresi içerisinde tam yargý davası açabilirler.

b) Ayný Kanun un 13 üncü maddesi uyarınca, zarar verici eylemin ö renildi i tarihten itibaren en geç bir yıl içinde maddi ve manevi tazminat olarak istenilen tazminat miktarı ayrı ayrı gösterilerek idareye müracaat edilmesi ve talebin açıkça veya zýmnen reddi halinde kanuni süresi içinde idari yargý mercilerinde dava açılması gerekir.

Devlet Memuru veya Di er Kamu Görevlisi Personelin Sorumlulu u

Madde 44- Bu Yönetmelik te gösterilmip olan hasta haklarýnýn fiilen kullanýlmasýna mani olan veya bu haklarý baþka þekilde ihl eden personelin, cezaî, mali ve inzibati sorumluluklarýnýn tamamý veya bunlardan bir kýsmý do abilir.

Birinci fýkrada belirtilen sorumluluklar haricinde, ihlalin durumuna göre, personeli istihdam eden kurum ve kurulup tarafýndan personel hakkýnda uygulanacak idari tedbir ve müeyyideler saklýdýr.

Kamu Personelinin Sorumlulu unu Tesbit Usulü

Madde 45- Kamu kurum ve kuruluplarýnda görevli personelin, hasta haklarýný ihlal eden fiil ve halleri, þikayet halinde veya idarece kendili inden tespit edildi inde, hadisenin takibi, soruþturulmasý ve gerekir ise müeyyideye ba lanmasý için do rudan valiliklerce veyahut Bakanlýk veya personelin görevli oldu u kurumlar tarafýndan müfettiþ veya muhakkik görevlendirilir.

Kamu Personeli Hakkýndaki Müeyyideler

Madde 46- Hasta haklarýnýn Devlet memuru veya di er kamu görevlisi personel tarafýndan ve görevleri sýrasýnda herhangi bir þekilde ihlali halinde uygulanacak müeyyideler aþa ýda gösterilmiþtir:

- Kamu görevlisi olan personelin fiilinin niteli ine göre, soruþturmacý tarafýndan hakkýnda disiplin cezasý teklif edilmiþ ise, mevzuatýn öngördü ü disiplin cezalarý yetkili amir veya kurullarca usulüne göre takdir edilir.
- Hak ihlali ayný zamanda ceza hukukuna göre suç teþkil etti i takdirde, memur olan personel hakkýnda, Memurun Muhakematý Hakkýnda Kanunu Muvakkat hükümlerine göre yapýlan soruþturma sonucunda lüzum-u muhakeme kararý verilir ise, dosya cumhuriyet baþsavcýlý ý na gönderilerek ceza davasý açýlmasý ve böylece personel hakkýnda fiiline uygun bulunan cezai müeyyidenin tatbiki sa lanýr.
- Anayasa nýn 40 ýncý maddesinin ikinci fýkrasý, 129 uncu maddesinin beþinci fýkrasý ve 657 sayýlý Devlet Memurlarý Kanunu 13 üncü maddesi ve ilgili di er mevzuat uyarýnca, memurlarýn ve di er kamu görevlilerinin hukuki sorumlulu u do rudan do ruya memur aleyhine açýlacak dava yolu ile gerþekleþtirilemez. Dava, 43 üncü maddede gösterilen usule göre, ancak idare aleyhine açýlabilir. Bu personelin hukuki sorumlulu unun do masý, idare aleyhine açýlacak dava neticesinde tazmin kararý verilmesine ba lýdýr. Kamu görevlisi personelin verdi i zarar, mahkeme kararý üzerine idare tarafýndan tazmin edildikten sonra, müsebbibi olan sorumlu personele rüçü edilir.
- Kamu görevlisi personelin mesleklerini resmi görevleri dýþýnda serbest olarak icra etmekte iken iþledikleri fiillerden dolayı haklarýnda 47 nci maddeye göre iþlem yapýlýr.

Kamu Görevlisi Olmayan Personelin Sorumlulu u

Madde 47- Hasta haklarýnýn Devlet memuru veya di er kamu görevlisi olmayan personel tarafýndan herhangi bir þekilde ihlali halinde uygulanacak müeyyideler aþa ýda gösterilmiþtir:

- Kamu görevlisi olmayan personel; haklarý ihlal edilen hastanýn do rudan vaki olacak þikayeti üzerine veya bu fiillerin baþka þekilde tespiti halinde Bakanlýk veya baþka kurum ve kuruluplar tarafýndan yapýlan bildirim üzerine, bunlarýn özel kanunlara göre kurulmuþ olan kamu kurumu niteli indeki meslek kuruluplarý haysiyet divanlarýnca disiplin cezalarý ile cezalandýrýlabilir.
- Kamu görevlisi olmayan personelin hasta haklarýný ihlallerinden do an hukuki sorumluluklarý, genel hükümlere göre do rudan do ruya kendilerine veya bunlarý çalyþtýran kurum ve kuruluplara karþý veya hem kendilerine ve hem de çalyþtýranlara karþý bir dava açýlarak ileri sürülebilir.
- Kamu görevlisi olmayan personel hakkýnda, ceza hukukuna göre suç teþkil eden fiilleri sebebiyle cezai müeyyideler tatbik edilmesi, genel hükümlere göre do rudan do ruya cumhuriyet savcýlýklarýna yapýlacak ihbar veya þikayet yoluyla gerþekleþtirilebilir.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Son Hükümler

Kurum ve Kurulup Yetkililerinin Görevi

Madde 48- Sa lýk kurum ve kuruluplarýnýn yetkilileri; bu Yönetmelik te ve di er mevzuatta belirtilen hasta haklarýnýn lafzýna ve ruhuna uygun olarak kullanýlabilmesine yardımcı olmak amacý ile bu Yönetmelik te gösterilen "hasta haklarý"ný bir liste, tabela veya broþür haline getirerek, bunlarý sa lýk kurum ve kurulupunun, hastalar, personel ve ziyaretçiler tarafýndan kolayca ulaþýlýp okunabilecek uygun yerlerinde bulundurmak da dahil olmak üzere, gereken bütün tedbirleri almakla mükellef ve yetkilidir.

Saklý Olan Hükümler

Madde 49- Milli güvenli in, kamu düzeninin, kamu yararýnýn, genel ahlakýn ve genel sa lý ýn korunmasý maksatlarý ve kanun hükümleri ile getirilen özel düzenlemeler ve sýnýrlamalar saklýdýr.

Yürürlük

Madde 50- Bu Yönetmelik, yayýmý tarihinde yürürlü e girer.

Yürütme

Madde 51- Bu Yönetmelik hükümlerini Sa lýk Bakaný yürütür

Cvp:hasta haklari

Gönderen : aLeSTa_ - 23/02/2008 13:19

---

demekki bu kadar uzun olduđu ýcýn beným þimdi yaptýđým gibi hastalar okumuyor haklarýný ve ezýlýolar.:laugh:

=====

Cvp:hasta haklari

Gönderen : snm57 - 07/05/2008 16:12

:laugh: katýlýorum sizee sonsuzz :silly: :laugh:

=====